

نامه سرگشاده دبیرکل نهضت آزادی ایران

به دبیرکل جمعیت مؤتلفه اسلامی

جناب آقای عسکراولادی مسلمان

دبیرکل محترم جمعیت مؤتلفه اسلامی

قبل از هرچیز توفیق طاعت و عبادت مقبول را در این ماه مبارک برای شما و یارانتان آرزو می‌کنیم و جلب رضای خالق و خدمت به خلقش را خواستاریم.

از آنجا که اخیراً کنگره چهارم جمعیت را با موفقیت برگزار کرده‌اید، ضمن تبریک به خاطر این موفقیت، لازم دیدیم که نکات زیر را به اطلاعاتان برسانیم:

۱- احزاب سیاسی ابزارهای ضروری و اجتناب‌ناپذیر نظام‌های مبتنی بر حاکمیت مردم و جمهوریت بوده و نظام جمهوری اسلامی ایران نیز از این قاعده مستثنا نیست. بدون احزاب سیاسی منسجم، رکن جمهوریت نظام هرگز ریشه‌دار نخواهد شد. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران هم اصل حاکمیت ملت را در راستای حاکمیت الله و هم شرایط لازم برای تحقق آن، از جمله آزادی فعالیت احزاب سیاسی را پذیرفته است.

۲- در جامعه انسانی، بویژه جامعه‌های در حال گذار تاریخی، نظیر جامعه کنونی ایران، تکثر آرا و عقاید امری طبیعی است و شاید طبیعی‌ترین ویژگی باشد. درباره هر مقوله‌ای، خواه دینی یا سیاسی و اقتصادی یا فرهنگی، تفسیرها و قرائت‌های متفاوت و حتی گاه متضاد وجود دارد. هیچ فرد یا گروهی نمی‌تواند مدعی شود که تنها یک قرائت حق است. تاریخ اسلام وجود طیف وسیعی از آرا و عقاید را درباره بنیادی‌ترین مقولات دینی به ما عرضه می‌کند. مسلمانان در طول تاریخ اصل تکثر را پذیرفته‌اند. اگر چه گاهی گروه‌های افراطی (غالی) یکدیگر را به کفر، زندقه، ارتداد، رفض و غیره محکوم کرده‌اند، رشد و تعمیق فرهنگ اسلامی و پایه‌گذاری یکی از بزرگترین تمدنهای بشری مرهون تسامح و تساهل مسلمانان، هم در برابر یکدیگر و هم در برابر سایر شریع و افکار، و فراهم ساختن فضای مناسب برای عرضه آرا و عقاید متفاوت و متنوع بوده است.

بنابراین باید بپذیریم که اگر قرار باشد در نظام جمهوری اسلامی ایران احزاب سیاسی پا بگیرند (چیزی که این روزها از سوی مقامات برجسته مرتباً عنوان می‌شود)، نمی‌توان فقط به یک حزب یا چند حزب همگون اجازه فعالیت داد. در جامعه کنونی ایران گرایشهای فکری، سیاسی و اقتصادی بسیار متنوعی وجود دارند. تشکل این گرایشها در ساختارهای حزبی ناگزیر احزاب متنوعی را ایجاد خواهد کرد. طبیعی است که در فرایند تشکیل و توسعه احزاب سیاسی در ایران، در مراحل پیشرفته، احتمالاً تنها معدودی از احزاب که معرف گرایشهای عمده فکری، سیاسی و اقتصادی جامعه کنونی ایران باشند، باقی

خواهند ماند. سلامت نظام جمهوری اسلامی در این است که همگان این واقعیت را بپذیرند و حضور و فعالیت یکدیگر را تحمل کنند. تنها در نظامهای توتالیتر، نظیر نظامهای سابق اروپای شرقی، فقط یک حزب و یک ایدئولوژی حاکم است و احزاب و جریانهای دیگر اجازه فعالیت و عرضه شدن پیدا نمی‌کنند. نهضت آزادی ایران یکی از قدیمیترین احزاب سیاسی ملی - اسلامی با ویژگی‌های فکری، سیاسی و اقتصادی متعلق به جریانهای روشنفکری دینی ایران است و به اختلافهای موجود میان خود و جمعیت مؤتلفه اسلامی، که معرف جریان فکری، سیاسی و اقتصادی ویژه‌ای در جامعه ماست، علم و آگاهی کافی دارد. ولی به رغم وجود این اختلاف مواضع، ما از ارتقای جریانهای سیاسی از سطح گروههای غیررسمی خطی و باندی به احزاب سیاسی منسجم با برنامه و ساختار معین و مسئولان مشخص استقبال می‌کنیم و بر همین اساس و منطق است که موفقیت جمعیت شما را تبریک می‌گوییم.

۳- این که احزاب و سازمانهای سیاسی فعال، گروههای رقیب یا مخالف خود را نقد کنند، امری مفید و سازنده است. به همین دلیل از این که جمعیت مؤتلفه اسلامی مواضع و عملکرد نهضت آزادی را نقد کند، صادقانه و صمیمانه استقبال می‌کنیم و چنین بررسی و نقدی را موجب ارتقای بینش و دانش سیاسی جامعه می‌دانیم. اما غوغاسالاری، پرونده‌سازی، جنجالهای تبلیغاتی بی‌مایه و برچسب زدن را در شأن احزاب سیاسی بالغ نمی‌دانیم. این شیوه‌ها معمولاً به فرهنگهای سیاسی ابتدایی و نابالغ تعلق دارد.

متأسفانه برخی از اعضای جمعیت مؤتلفه اسلامی و ارگان رسمی و روزنامه‌های وابسته به آن جمعیت در برخورد با نهضت آزادی ایران از مرزهای تقوا و انصاف خارج شده و به طور منظم و سیستماتیک مطالب بی‌پایه و اساسی را مطرح می‌کنند که نه تنها مولد و سازنده نیست و موجب ارتقای سطح دانش و آگاهی سیاسی مردم نمی‌شود، بلکه به عکس، ضدارزش، نازا و بی‌حاصل بوده، فرهنگ ابتدالی را رایج می‌سازد. به عنوان نمونه کافی است که مقالات اخیر نشریه «شما» ارگان رسمی جمعیت مؤتلفه را تحت عنوان «خیانت‌های نهضت آزادی ایران» مورد بررسی قرار داد.

رهبران و مسئولان شناخته شده جمعیت مؤتلفه با استفاده از مقام و موقعیت و مناصبی که در سازمانهای دولتی دارند، بیش از هر گروه سیاسی دیگر فرهنگ غوغاسالاری را علیه نهضت آزادی ایران دامن می‌زنند. یکی از شیوه‌های ناپسندی که به کار می‌برند این است که از یک طرف نهضت آزادی ایران را آماج تیرهای زهرآگین و کینه‌توزانه قرار می‌دهند و از طرف دیگر، به بهانه این که نهضت آزادی غیرقانونی است، پاسخهای آن را در نشریات خود درج نمی‌کنند! چنین شیوه‌هایی نه تنها از مبانی اخلاق سیاسی در اسلام به دور است، بلکه با موازین ابتدایی تقابلهای سیاسی سالم در هیچ جامعه‌ای تطبیق نمی‌کند.

تعدادی از افراد سرشناس جمعیت مؤتلفه اسلامی دارای سوابق و مبارزات مشخص سیاسی در سالهای قبل از انقلاب می‌باشند. در میان آنان کسانی هستند که سابقه فعالیت در نهضت آزادی ایران را دارند. این که برخی از مبارزان سیاسی بر حسب شرایط و موقعیتها از یک سازمان سیاسی کناره‌گیری کنند و به سازمان سیاسی دیگری، حتی رقیب آن، بپیوندند، امری عجیب و غیرمعمول نیست. اما این که همین افراد نهضت آزادی را آماج تهمتهای بی‌اساس قرار دهند ولی امکان دفاع را که طبیعی‌ترین حق هر موجودی است، از آن سلب کنند و پاسخهای نهضت آزادی را منتشر نمایند، بسیار عجیب و غیرقابل

قبول است. این گونه روشهای تخریبی و جوسازیهای مسمومکننده به هیچ وجه در شأن سازمانهای سیاسی بالغ، بخصوص اسلامی، نیست.

نهضت آزادی ایران هرگز کمترین نگرانی و دغدغه‌ای از نقد افکار و آرای سیاسی یا عقیدتی و یا عملکرد خود ندارد. پرونده و سابقه فعالیت‌های چهل - پنجاه ساله این حزب و رهبران و مسئولان آن در داخل و خارج کشور، قبل و بعد از انقلاب، کاملاً روشن بوده و چون حساب آن پاک است از هیچ محاسبه‌ای باک ندارد. اما معاندین باید بدانند که این شیوه‌ها عدم کارایی خود را نشان داده است، به طوری که هر قدر حملات و غرض‌ورزی‌های کینه‌توزانه علیه نهضت آزادی ایران و مؤسسان و رهبران آن بیشتر شده است، اقبال مردم و جامعه، بخصوص جوانان، به نهضت آزادی افزایش یافته است.

نهضت آزادی ایران به مقابله به مثل و استفاده از این روش‌های تخریبی اعتقادی ندارد. اما آیا تصور نمی‌کنید اگر قرار باشد که جو سیاسی جامعه این چنین بیمارگونه شود و گروه‌های سیاسی در تقابل با یکدیگر از این روشها استفاده کنند، ممکن است کسانی خارج از نهضت آزادی پیدا شوند که با استفاده از همین روش به سوابق برخی از اعضای برجسته جمعیت مؤتلفه اسلامی در دوران قبل و یا بعد از انقلاب بپردازند؟

نهضت آزادی ایران استفاده از شیوه‌های سلبی و تخریبی غیراسلامی را که در دوران بنی‌امیه و بنی‌عباس در تقابل با امامان شیعه از آنها استفاده می‌شد و در دوران معاصر نیز سنت رایج احزاب چپ استالینیستی بوده است، محکوم می‌کند و معتقد است که زمان کنار گذاردن آنها فرا رسیده و اخلاق اسلامی باید با ادعای مسلمانی همراه گردد.

در پایان، نهضت آزادی ایران ضمن دعوت شما و همه گروهها و افراد به رعایت تقوای دینی و سیاسی در برخورد با مخالفان، آمادگی خود را برای مناظره و نقد متقابل مواضع و عملکردهای سیاسی گذشته م کنونی، به صورت باز و علنی، اعلام می‌کند.

وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنَ قَوْمٍ عَلٰٓى اَلَّا تَعْدِلُوْا اِعْدِلُوْا هُوَ اَقْرَبُ لِلتَّقْوٰى (مبادا دشمنی با مردمانی - که با شما همفکر و همراه نیستند - شما را به جرم بی‌عدالتی بکشاند. عدالت کنید که این کار به تقوا نزدیکتر است. سوره مائده، آیه ۸).

دکتر ابراهیم یزدی

دبیرکل نهضت آزادی ایران